

ORASAM

AYLIK BÜLTENİ

EKİM 2022/ Sayı:56

AZERBAIJAN CUMHURBAŞKANI ALİYEV KIRGIZİSTAN'A İLK KEZ RESMİ ZİYARETTE BULUNDU

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, Uluslararası Manas Havalimanı'nda Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'i karşıladı.

Geleneksel kıyafetli Kırgızistanlı kızlar, Cumhurbaşkanı Aliyev'e çiçek takdim etti. Kırgız geleneksel göçebe kültürü ile donatılan terminalin kapalı salonunda konuk Cumhurbaşkanı'na geleneksel müzik topluluğunca konser verildi. Cumhurbaşkanı Devlet Konuquevinde düzenlenen resmi karşılama töreninin ardından liderler, Kırgızistan ve Azerbaycan bayrakları önünde fotoğraf çekti.

"Azerbaycan'ı güvenilir bir dost ve ortak olarak görüyoruz"

Ardından Cumhurbaşkanı Caparov, Kırgızistan-Azerbaycan Devletler Arası Konseyin birinci toplantısına katıldı.

Burada yaptığı konuşmada, Azerbaycan iş dünyasını Kırgızistan'a yatırıma davet eden Caparov, kardeş Azerbaycan ile tüm alanlarda iş birliğine hazır olduklarını söyledi.

Kırgızistan ile Azerbaycan halklarının ortak tarihe ve kültüre sahip olduğunu belirten Caparov, Azerbaycan ile devletler arası ilişkilerin geliştirilmesine büyük önem verildiğini, Azerbaycan'ı güvenilir bir dost ve ortak olarak gördüğünü ifade etti.

Caparov, Azerbaycan ile siyasi diyalogu güçlendirmeyi, büyük yatırım projelerini birlikte uygulamayı, uluslararası platformlarda aktif etkileşim de dâhil olmak üzere daha yakın ekonomik bağlar kurmayı ve geliştirmeyi, kültürel ve insani iş birliğini daha da geliştirmeyi hedeflediklerini kaydetti.

"Kırgızistan ile ilişkileri geliştirmek istiyoruz"

Cumhurbaşkanı Aliyev de Kırgızistan'ı daha önce iki kez ziyaret ettiğini ancak bugün ilk kez resmi ziyarette bulunduğunu belirterek Kırgızistan ile ilişkileri geliştirmek istediklerini dile getirdi.

Aliyev, ortak tarih ve kültürün iki halkı daha yakın kıldığını ve devletlerin arasında sağlam temelin oluşmasında önemli rol oynadığını kaydetti.

Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un mezarını ziyaret ettiğini söyleyen Aliyev, Aytmatov için "Kendisi ile Bakü'de bir araya gelmişim. O görüşmeyi çok iyi hatırlıyorum. O sadece Kırgızistan'ın değil tüm Türk dünyasının gururudur." dedi.

Aliyev, Türk dünyasının yeni bir potansiyele sahip olmaya başladığına dikkat çekerek, "Azerbaycan gibi Kırgızistan da Türk dünyasına mensup devletlerin kardeşlik ilişkilerine büyük katkıda bulunuyor. Gelecek ay yapılacak zirvede, birliğimiz daha da güçlenecek." ifadesini kullandı.

Bişkek'teki iki okula "Haydar Aliyev" ve "Nizami Gencevi" adının verilmesinden dolayı Kırgızistan'a teşekkür eden Aliyev, Bişkek'te Azerbaycan-Kırgızistan Dostluk Parkı'nın açılmasından dolayı memnuniyetini dile getirdi.

Toplantıda, iki ülkenin ilgili bakanları, merkezi Bişkek'te olacak olan Kırgızistan-Azerbaycan Yatırım Fonu'nun kurulması, karşılıklı ekonomi, yatırım, ticaret, ulaşım, kültür ve eğitim iş birliği konuları hakkında liderleri bilgilendirdi.

KIRGIZİSTAN ÖZBEKİSTAN İLE ORTAK TURİZM PROJESİ BAŞLATMAYI PLANLIYOR

10 Ekim'de yapılan iş dünyası ve devlet kurumları toplantısında Kırgızistan Ulusal Yatırım Ajansı temsilcisi Bakıt Dozoyev'in açıklamasına göre, Kırgızistan, Özbekistan ile ortak Turizm projesi başlatmayı planlıyor. Dozoyev: "Turizm açısından Özbekistan ile iş birliği olasılığı şu anda değerlendiriliyor. Gerekli özetleri formüle etmek ve ortak turizmin tek bir ürününü yaratmayı önerdik, Özbekistan teklifimizi destekledi. Şu anda Özbekistan'da turizmin geliştiği bir sır değil. Özbekistan'dan, Kırgızistan'a turist yönlendirilmesini istiyoruz. Turistlere, güneyde Süleyman-Dağ'ını gösterebiliriz ya da Isık-Gölü ziyaret edebilirler" dedi. Aynı zamanda, bu planların uygulanması için devletlerarası bir anlaşmanın hazırlanacağı ve ortak girişim kurulacağı da gelen bilgiler arasında.

KIRGIZİSTAN-AZERBAYCAN ORTAK KALKINMA FONU KURULUYOR

11 Ekim'de, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev'in ziyareti kapsamında Kırgızistan Bakanlar Kurulu ile Azerbaycan hükümeti arasında Kırgızistan-Azerbaycan Kalkınma Fonu'nun kurulmasına ilişkin bir anlaşma imzalandı.

Kırgızistan-Azerbaycan Kalkınma Fonu, uluslararası hukuka tabi, uluslararası yasal kapasiteye ve uluslararası anlaşmalar yapma hakkına sahip uluslararası bir kuruluş olacaktır. Fonun, Kırgızistan ve Azerbaycan arasındaki ekonomik iş birliğini teşvik etmek, ekonomiyi modernize etmek, geliştirmek ve fırsatları etkin şekilde kullanmak için 25 milyon dolarlık sermaye ile kurulduğu belirtildi. Fonun oluşturulması, yatırım alanındaki iş birliğini etkinleştirmek ve genişletmek için bir teşvik olacaktır. Fon, kredilerin sağlanması, ülkede kayıtlı ve faaliyet gösteren ticari kuruluşlarla ilişkilerde diğer finansal araçların kullanılması yoluyla Kırgızistan'daki yatırımcılar için öncelikli projelere yatırım yapmayı hedeflemektedir. Buna ek olarak tarımsal sanayi kompleksleri, su temini, sağlık hizmetleri, otomobil endüstrisi, bilim, araştırma ve teknoloji, gaz endüstrisi, giyim ve tekstil endüstrisi, madencilik ve metalurji endüstrisi gibi sektörlere finansal destek sağlanacağı gelen bilgiler arasında.

ORTA ASYA ÜLKELERİ TRANSİT TAŞIMACILIĞINI YILDA 20 MİLYON TONA ÇIKARMAYI PLANLIYOR

Kırgızistan Ulaştırma Bakanlığı basın servisinin haberine göre, Kırgızistan, İran, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Tacikistan Ulaştırma bakanları, ülkeler arasındaki transit taşımacılığın genişletilmesi konusunu değerlendirdiler.

Taraflar, Orta Asya'nın denize kıyısı olmayan ülkelerine, dünya pazarlarına erişmek için potansiyel koridorları ve yolları kullanmaları için gerekli yardımı sağlamaya hazır olduklarını teyit ettiler. Aynı zamanda, transit taşımacılığın genişletilmesi ile gelecekte öngörülen mal hacminin 20 milyon tona ulaşabileceğini belirttiler.

Kırgızistan Ulaştırma Bakanlığı "İran, Kazakistan ve Türkmenistan, malların diğer Orta Asya ülkelerine transit taşımacılığını kolaylaştırmak için Hazar Denizi'nden geçen Kuzey-Güney Deniz Yolu koridorunu önerdiler" açıklamasında bulundu.

Görüşmelerde, sürücüler için vize işlemlerinin basitleştirilmesi ve tüm geçiş maliyetlerinin düşürülmesi, trafik izinlerinin iptali konusunda iş birliğinin sürdürülmesi ele alındı. Görüşmenin sonucunda, bakanlar transit taşımacılığın gelişimi hakkında ortak bir bildiriye imza attılar.

TÜRKMENİSTAN VE KAZAKİSTAN TİCARET CİROSUNU 1 MİLYAR DOLARA ÇIKARMAYI PLANLIYOR

Kazakistan'ın Türkmenistan Büyükelçisi Askar Tajibayev'in, çarşamba günü Tarafsız Türkmenistan gazetesinde yayınlanan makalesine göre, 2022 yılının ilk yedi ayında Kazakistan ile Türkmenistan arasındaki ticaret cirosu 228,8 milyon doları buldu. Bu rakamın, bir önceki yılın yıllık ticaret hacmine yakın olduğu kaydedildi.

Tajibayev, 2021'de ülkeler arasındaki ticaretin 254,3 milyon dolar olduğunu ve bunun 2020'dekinin neredeyse iki katı olduğunu sözlerine ekledi.

Askar Tajibaev, "Aynı zamanda devlet başkanlarımız da önümüzdeki beş yıl içinde ticaret hacmini 1 milyar dolara çıkarmayı hedefliyorlar. Ülkeler arasındaki sınır iş birliğinin aktif olarak geliştiğini" belirterek, "Kazakistan'ın Mangistau bölgesi ile Türkmenistan'ın Balkan Velarası arasındaki iş birliği potansiyeline büyük önem verilmektedir. Gelecekte, iki ülke sınırında özel bir sınır ticaret bölgesi oluşturulması öngörülmüştür" dedi.

Ayrıca, ülkeler arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının 30. yıl dönümü şerefine, Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov'un Kazakistan'a ilk devlet ziyareti bekleniyor. Ülkeler arasındaki diplomatik ilişkilerin 1992 yılında kurulduğu da verilen bilgiler arasında.

KAZAKİSTAN HAZAR DENİZİNDE TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN 360 MİLYON DOLARIN ÜZERİNDE YATIRIM YAPACAK

Kazinform ajansının haberine göre, Kazakistan, Hazar Denizi kıyısında elverişli bir turizm alanı yaratmak için 360 milyon dolardan fazla yatırım yapmayı planlıyor. Bu bilgi Kazakistan Başbakanı Alihan Smailov'un, Hazar II Ekonomik Forumu'nda yaptığı konuşmada kaydedildi. Konuşmasında Alihan Smailov, bölgedeki ülkeleri turizm alanında ortak adımları yoğunlaştırmaya, kombine turların açılmasına, kruvaziyer turizmin geliştirilmesine, vize ve göç uygulamalarının serbestleştirilmesine yönelik önlemler almaya davet etti.

Kazakistan Başbakanı Alihan Smailov: "Kazakistan hükümeti Hazar kıyısında elverişli bir turizm iklimi yaratmak için adımlar atıyor ve 2025 yılına kadar 360 milyon dolardan fazla 15 yatırım projesinin hayata geçirilmesi planlanıyor" dedi.

Başbakan, bölgesel turizmin geliştirilmesindeki ana adımın Hazar Denizi havzasında yer alan ülkeler arasında ilgili bir anlaşmanın hazırlanması olduğunu da sözlerine ekledi.

Ayrıca, Kazakistan hükümet başkanı, Hazar Denizi kıyısında yer alan ülkelerin etkileşimlerinde ekoloji konularının da önemli bir rol oynadığını belirtti.

Smailov: "Ekolojik dengeyi korumak ülkelerimiz için

en önemli görevdir. Denizin çevre sorunları, biyolojik kaynaklarının tükenmesi, hammaddelerin çıkarılması ve malların taşınması sonucu ciddi kirlilik riskleri ile ilişkilidir. Bu bağlamda, Hazar Çevre Programının faaliyetlerinin yeniden başlamasını desteklemenizi rica ediyoruz" dedi. Aynı zamanda, Başbakan Alihan Smailov, Hazar Denizi'ndeki biyolojik kaynakların yasadışı avlanmasıyla mücadele alanında iş birliğine ilişkin ortak bir protokolün kabul edilmesi konusundaki çalışmaların tamamlanması gerektiğini de belirtti.

KAZAKİSTAN CUMHURBAŞKANI TEKERLEK ÜRETİM FABRİKASINI ZİYARET ETTİ

Cumhurbaşkanlığı basın servisi tarafından yapılan habere göre, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, KamaTaresKZ otomobil lastiği üretim tesisinin faaliyetleri

hakkında bilgi almak için 5 Ekim'de Karaganda bölgesini ziyaret etti.

Devlet başkanı tesisin çalışmaları ve planları hakkında bilgi aldı. Şu anda fabrika hafif ve küçük kamyon lastikleri üretiyor. Tam teşekküllü işletmenin ise bu yıl faaliyete geçeceği kaydedildi.

Üretimin ikinci aşamasında ise endüstriyel birimler için kauçuk ürünlerin üretimine başlanacak. Üçüncü aşamada ise tarım makineleri için daha hacimli lastiklerin üretimine başlanacak. Genel anlamda tesisin üretim kapasitesi yılda 3,5 milyon lastik olacak.

Ayrıca, kurumsal yönetim ve ortaklar, uzmanların eğitimi için tüm fırsatları sağlamıştır. Şu anda Saran İnsani ve Teknik Koleji'nde, fabrikanın 68 çalışanı kauçuk ürünler ve lastik üretimi spesiyaliteleri hakkında gerekli bilgileri edinmektedir.

KAZAKİSTAN, ÖZBEKİSTAN'A GIDA İHRACATINDA LİDER

Kazinform ajansının haberine göre, 2022 yılının mevcut dokuz aylık sonuçlarına göre Kazakistan, Özbekistan'a gıda ihracatında ilk sırada yer aldı.

Özbekistan Devlet İstatistik Komitesi'ne göre, Ocak-Eylül 2022'de Kazakistan, Özbekistan'a gıda tedarik eden ana ülkeler listesinde ilk sırayı korudu. Söz konusu dönemde Özbekistan'ın gıda ithalatının toplam hacminin yüzde 36,2'si Kazakistan'ın ürün payına tekabül etmektedir.

Özbekistan'ın ana ürün talebi Kazakistan'ın buğdayı (1,8 milyon ton), unu (280 bin ton), arpası (73 bin ton), bitkisel yağ (65 bin ton) ve patatesi (49,6 bin ton) şeklindedir.

Özbekistan'a gıda ürünleri ihraç eden ilk beş ülke Rusya (yüzde 24), Brezilya (yüzde 14,7), Beyaz Rusya (yüzde 4,3) ve Pakistan (yüzde 2,2) oldu.

Ayrıca, Özbekistan'a ithal edilen unun %95'inden fazlasının Kazakistan'da üretildiği de gelen bilgiler arasında.

KAZAKİSTAN VE KIRGIZİSTAN TARIM SEKTÖRÜNDE İŞBİRLİĞİNİ GÜÇLENDİRECEK

Kazakistan ve Kırgızistan, hayvancılık ve bitki ıslahı alanında iş birliğini derinleştirmekle ilgilenmektedir. Kazakistan Tarım Bakanı Yerbol Karasukeev, Kırgızistan Tarım Bakanı Askarbek Canıbekov'un Kazakistan ziyareti sırasında bu konuda bilgi verdi.

Kazakistan Tarım Bakanına göre, iki ülke arasında hayvancılık alanında yakın ekonomik iş birliğinin kurulması, tarımsal ürünlerin üretiminin ve işlenmesinin ortak gelişimi, genetik materyallerin değişimi ve tohum üretiminin geliştirilmesi için büyük umutlar bulunmaktadır.

Kazakistan Tarım Bakanı Yerbol Karasukeev "Veterinerlik ve bitki sağlığı, tarımsal bitkilerin genetik materyallerinin değişimi alanında karşılıklı yarar sağlayan ikili iş birliğini aktif olarak geliştirmeyi amaçlıyoruz" dedi. Taraflar tarım ürünlerinin karşılıklı ticaret hacmini de artırmayı planlıyorlar. Özellikle, Kazakistan tarım hayvanlarının ihracatı üzerindeki kısıtlamaları kaldırdıktan sonra, Kazakistan Tarım Bakanlığı, Kırgızistan'a damızlık hayvan ve damızlık malzeme tedarik etme olasılığını geliştirmeye hazır konuma gelmiştir.

Kazakistan ile Kırgızistan arasındaki tarım ürünleri ticaret cirosunun 2022 yılının ilk 8 ayında %9 artarak 159,9 milyon dolar olarak gerçekleştiğini belirtmek gerekir. Kazakistan ağırlıklı olarak yumurta, süt ürünleri, un, makarna, çikolata ve şekerleme ihraç etmektedir.

Ayrıca, Kırgızistan Tarım Bakanı Askarbek Canıbekov'un, Almatı'daki birçok çiftliği ziyaret ederek üretim süreçleri hakkında bilgi aldığı da gelen bilgiler arasında

TACİKİSTAN, “ÖZBEKİSTAN-TÜRKMENİSTAN-İRAN” DEMİRYOLU GÜZERGÂHINDAN TÜRKİYE’YE MAL TAŞIMAYA BAŞLADI

İran Yol ve Kentsel Gelişim Bakanlığı tarafından yayınlanan bilgilere atıfta bulunarak Business Türkmenistan ajansı tarafından yayınlanan habere göre, Özbekistan, Türkmenistan ve İran topraklarından geçerek Tacikistan’dan Türkiye’ye varacak olan ilk kargo treni, pazartesi günü Tacikistan’ın başkenti Duşanbe’den hareket etti.

Törene bahsi geçen ülkelerin delegasyonları, nakliye firmaları ve iş çevresi temsilcileri katıldı. Aynı zamanda Orta Asya ülkelerinden temsilcilerin katılımıyla bir lojistik konferansı düzenlendi.

Konferans sonrasında İran, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan Ulaştırma bakanları, 8-9 Ekim’de Tahran’da düzenlenen ve iki gün süren ilk transit iş birliği bakanlar toplantısının ardından transit iş birliğinin geliştirilmesi için ortak bir bildiri imzaladılar.

TÜRKMENİSTAN İLE AFGANİSTAN, TAPI PROJESİYLE İLGİLİ YENİ MUTABAKATA VARDI

Afganistan heyeti, geçtiğimiz hafta Türkmenistan’a gerçekleştirdiği ziyarette Türkmenistan-Afganistan-Pakistan-Hindistan (TAPI) doğal gaz boru hattı projesine ilişkin önemli konularda yeni anlaşmalar elde etti. TOLONews TV yayını, Afganistan Dışişleri Bakanlığı’na atıfta bulunarak, pazar günü konu ile ilgili haber yaptı.

Afganistan Dışişleri Bakanlığı yetkilisi Şafay Azam’a göre, taraflar boru hattı inşaatı, Afganistan’ın Herat eyaletinin sanayi bölgelerine ve halkına doğal gaz tedariki, ayrıca doğalgazın sıvılaştırılmış doğalgaza dönüştürülmesine ilişkin iş planına yönelik mutabakat sağladılar.

Şafay Azam, “Taraflar ilk olarak, arazi alımı ve boru hattı inşaatı için bir takvim oluşturma konusunda anlaştılar. İkincisi, Herat eyaletinin sakinlerine ve sanayi bölgelerine doğal gaz tedarik etmek için bir doğal gaz boru hattı ağı oluşturma konusunda mutabakata vardılar” diye kaydetti.

Afganistan Ekonomi Bakanlığı Basın Sözcüsü Abdul Rahman Habib, “TAPI projesi siyasi ilişkileri, bölge iş birliğini ve kalkınmayı teşvik edebilecek önemli bir projedir” ifadelerini kullandı.

Haberde belirtildiği gibi, Afganistan’da TAPI boru hattı projesine ilişkin pratik çalışmalar henüz daha başlamadı. Dünyanın ikinci en büyük doğal gaz rezervlerine sahip Galkınış sahasından Hindistan’ın Pakistan sınırında yer alan Fazılka kentine uzanan 1.800 kilometre uzunluğundaki TAPI doğal gaz boru hattı ile yılda 33 milyar metreküp doğal gaz taşınması bekleniyor.

LEBAPGAZÇYKARYŞ MÜDÜRLÜĞÜ 9 MİLYAR METREKÜPÜN ÜZERİNDE DOĞAL GAZ ÜRETTİ

Türkmengaz Devlet Kurumu'na bağlı Lebapgazçykaryş (Lebapdoğalgazüretim) Müdürlüğü, 2022 yılının ilk dokuz ayında yer altından 9 milyar metreküpün üzerinde doğal gaz çıkardı. Böylece, ilgili üretim planı yüzde 128,3 oranında uygulandı.

Müdürlük ayrıca, ilgili dönemde Seydi Petrol Rafineri Fabrikası (SPRF) için değerli bir hammadde olan doğal gaz kondensatının 34,4 bin tondan fazlasını üretti. İlgili haber, Türkmenistan resmi medyasında perşembe günü yer aldı. Lebapgazçykaryş Müdürlüğü, yılın ilk çeyreğinde Çin'e 2 milyar metreküpün üzerinde doğal gaz sevk etti. Müdürlük, 2021 yılında 12 milyar 400 milyon metreküp doğal gaz üretimi gerçekleştirdi.

TÜRKMENİSTAN İLE ÖZBEKİSTAN STRATEJİK İŞBİRLİĞİNİ DERİNLEŞTİRİYOR

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov ve Özbekistan Devlet Başkanı Şevket Mirziyoyev, cuma günü Aşkabat'ta gerçekleştirdikleri üst düzey görüşmelerin ardından Stratejik İşbirliğinin Derinleştirilmesine İlişkin Deklarasyona imza attılar.

Özbekistan Devlet Başkanlığı Basın Servisi'nden yapılan açıklamaya göre, taraflar geniş formatta yapılan görüşmelerde iş birliği projelerinin ilerletilmesine özel önem verdiler. Ayrıca sanayi, enerji, kimya ve tarım gibi öncelikli alanlarda yeni projelerin oluşturulması ve uygulanmasına yönelik çalışmaların hızlandırılması konusunda mutabakat sağlandı.

Bunun yanında Devlet Başkanları, Doğu-Batı ve Kuzey-Güney rotalarındaki ulaşım koridorlarında taşımacılık

trafiğinin yoğunlaştırılmasında anlaşmaya vardılar. Bu çalışmalarda Türkmenbaşı Uluslararası Deniz Limanı'nın potansiyelinden yararlanmak da öngörüldü.

Görüşmelerin ardından iki devletin Hükümetleri, Bakanlıkları ve sektörel idare kurumları arasında çok yönlü Türkmenistan-Özbekistan iş birliğini geliştirmeyi öngören birçok anlaşma imzalandı. İmzalanan anlaşmalar, aşağıdakilerden oluşmaktadır:

- Türkmenistan ile Özbekistan Arasında Siyasi Diyalogun Arttırılması ve Parlamentolar Arası, Kültürel, İnsani, Ticari, Ekonomik İşbirliğinde Alışverişin Yoğunlaştırılmasına İlişkin 2022-2024 Dönemi Eylem Planı;
- İkili Dış Ekonomik İlişkilerin Daha Da Geliştirilmesine İlişkin Anlaşma;
- Türkmenistan ve Özbekistan Topraklarındaki Ticaret Evleri Faaliyetlerinin Düzenlenmesine İlişkin Anlaşma;
- Bilimsel ve Teknik Alanlarında İşbirliğine İlişkin Anlaşma;
- Tarım İşbirliğinin Daha Da Genişletilmesine İlişkin Eylem Planı;
- İlaç ve Tıbbi Ürünlerin Tescilinde İşbirliğine İlişkin Anlaşma.

Taraflar ayrıca elektrik enerjisi, gümrük, veterinerlik, hayvancılık, sinematografi ve diğer alanlarda iş birliğini öngören anlaşmaları imzaladılar.

Özbekistan Devlet Başkanı Şevket Mirziyoyev'in Türkmenistan'a resmi ziyareti 20 Ekim'de başladı.

TÜRKMENİSTAN-ÖZBEKİSTAN ORTAK SINIR TİCARET BÖLGESİNİN İNŞAATINA START VERİLDİ

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov ve Özbekistan Devlet Başkanı Şevket Mirziyoyev, Aşkabat'taki Taşkent Parkı'nın açılış etkinlikleri kapsamında canlı bağlantı ile Horezm-Daşoguz Sınır Ticaret Bölgesi'nin temel atma törenine start verdiler.

Özbekistan Devlet Başkanlığı Basın Servisi'nden yapılan açıklamaya göre, sınır ticaret bölgesi iki ülke sınırlarının bitişiğinde, Daşoguz-Şabat kontrol noktasında inşa edilecek. Ticaret bölgesinde ticaret pavilyonları, konteyner sahaları, girişimcilerin çalışabilecekleri alanlar ve depolar gibi gerekli modern altyapılar yer alacak. Proje, karşılıklı ticaretin ve iş ilişkilerinin geliştirilmesine katkıda bulunacak.

Bu önemli etkinliğe Horezm ve Daşoguz vilayetinin saygın yaşulları ve resmi yetkilileri canlı bağlantı aracılığı ile katıldılar. Etkinlikte iki ülke halkları arasında dostluğun gelişmesine büyük katkılar sağlayacak çok sayıda ortak

projenin uygulanmasına dair güven dile getirildi. Özbekistan Devlet Başkanı Şevket Mirziyoyev'in iki günlük Türkmenistan ziyareti perşembe günü başladı.

OCAK-EYLÜL: ÇİN, TÜRKMENİSTAN'DAN \$7,32 MİLYAR TUTARINDA DOĞAL GAZ İTHAL ETTİ

Türkmenistan, 2022 yılının Ocak-Eylül aylarında Çin'e 7,32 milyar ABD doları tutarında doğal gaz ihraç etti. Bu gösterge, geçen yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında yüzde 51 daha fazladır. TASS ajansı, Çin Genel Gümrük İdaresi verilerine atıfta bulunarak, pazartesi günü konu ile ilgili haber yaptı.

Böylece Türkmenistan, boru hatları ile Çin'e doğal gaz tedarik eden ülkeler arasında ilk sıradaki yerini korudu. Raporlama döneminde, Çin'e boru hatları ile doğal gaz tedarik eden

başlıca ülkeler arasında Rusya da yer aldı. Ülkenin Çin'e ihraç ettiği doğalgazın toplam tutarı 2 milyar 800 milyon ABD dolarına tekabül etti ve geçen yılın ilgili dönemine göre 2,83 kat arttı.

Boru hatları aracılığıyla Çin'e doğal gaz ihraç eden başlıca ülkeler arasında Myanmar (\$980 milyon), Kazakistan (\$937 milyon) ve Özbekistan (\$768 milyon) yer aldı.

Çin, yalnızca Ağustos ayında Türkmenistan'dan 2,3 milyar metreküp doğal gaz ithal etti.

Halihazırda Türkmenistan, Türkmenistan-Özbekistan-Kazakistan-Çin güzergahında uzanan üç doğal gaz boru hattı üzerinden Çin'e doğal gaz ihraç ediyor. Üç doğal gaz boru hattı, yılda 55 milyar metreküp doğal gaz taşıma kapasitesine sahiptir. Bu güzergahta sevk edilen doğal gazın ağırlıklı kısmı Türkmenistan'dan, kalan kısımları ise Kazakistan ve Özbekistan'dan tedarik ediliyor.

Geçtiğimiz şubat ayında Türkmenistan-Çin doğal gaz boru hattı 4. kolunun inşaat projesi üzerine mutabakat sağlandı. Bu kolun faaliyete geçirilmesiyle birlikte Türkmenistan'dan Çin'e sevk edilen doğal gaz hacminin yıllık 65 milyar metreküpe ulaşması bekleniyor.

Çin, 2021 yılı genelinde Türkmenistan'dan yaklaşık 34 milyar metreküp doğal gaz ithal etti.

OCAK-AĞUSTOS: AZERBAJCAN, TÜRKMENİSTAN'DAN 495.8 MİLYON METREKÜPTEN FAZLA DOĞAL GAZ İTHAL ETTİ

Azerbaycan, 2022 yılının Ocak-Ağustos aylarını kapsayan dönemde Türkmenistan'dan 495.8 milyon metreküpün üzerinde doğal gaz ithal etti. Interfax-Azerbaijan ajansı, Azerbaycan Hükümeti'ne atıfta bulunarak, cuma günü konu ile ilgili haber yaptı.

Habere göre, ilgili dönemde Türkmenistan'ın Azerbaycan'a doğal gaz ihracatı yaklaşık 60.2 milyon ABD dolarına tekabül etti.

Azerbaycan, 2022 yılının ilk sekiz ayında toplam 561,9 milyon metreküp doğal gaz ithal ederken, bu rakam geçen yılın ilk altı ayına göre yüzde 33,1 daha yüksektir. Ülkenin toplam doğal gaz ithalatı 62,8 milyon ABD doları oldu ve 2021 yılının ilgili dönemine göre 3,9 kat arttı.

İlgili dönemde Azerbaycan doğal gaz ithalatının yüzde 88,2'lik kısmı Türkmenistan'ın, geri kalan kısmı ise İran'ın payına düştü. İran, Azerbaycan'a 2,5 milyon ABD dolarının üzerinde bir tutar karşılığında 66 milyon metreküpten fazla doğal gaz ihraç etti.

2021 yılının ilk sekiz ayında Azerbaycan, yalnızca İran'dan doğal gaz ithal etmişti.

Hali hazırda Türkmenistan, İran ve Azerbaycan arasında

imzalanan üçlü doğal gaz swap anlaşması uyarınca, Azerbaycan Türkmenistan'dan doğal gaz ithal ediyor. Anlaşma uyarınca, yılda 1,5-2 milyar metreküp Türkmenistan doğal gazının İran üzerinden Azerbaycan'a sevk edilmesi konusunda mutabakat sağlanmıştı.

Azerbaycan Ekonomi Bakanı Mikail Cabbarov ile İran Petrol Bakanı Cevad Ovci, Haziran 2022'de Bakü'de Mutabakat Zaptı imzaladı. Söz konusu belge uyarınca, İran üzerinden Azerbaycan'a sevk edilen Türkmenistan doğal gazının hacmi iki katına çıkacak.

MACARİSTAN VE ÖZBEKİSTAN CUMHURBAŞKANLARI BİR ARAYA GELDİ

Özbekistan Cumhurbaşkanlığı basın servisinin haberine göre, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ve Macaristan Cumhurbaşkanı Katalin Novak, Budapeşte'deki Şandora Sarayı'nda bir araya geldi.

Devlet başkanları, Özbekistan ve Macaristan'ın çok yönlü stratejik ortaklığının daha da geliştirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulundu. Cumhurbaşkanları ikili iş birliğinin dinamik gelişimi, siyasi diyalogun derinleşmesi, karşılıklı desteğin devamı, parlamentolar arası ve halkla ilişkilerin gelişimi üzerinde durdular.

Ticari, ekonomik ve yatırım iş birliğinin geliştirilmesi önemli bir önceliktir. Toplantıda, ticaret hacminin son yıllarda neredeyse üç kat arttığı kaydedildi. Özbekistan-Macar Hükümetler Arası Ekonomik İşbirliği Komisyonu ve Özbekistan-Macar İş Konseyi bu alanın yeniden canlandırılmasında özel bir rol oynamaktadır.

Taraflar, Özbekistan'ın Avrupa Birliği'nin GSP+ tercih sistemine girmesinin, karşılıklı ticaretin önemli ölçüde artması ve çeşitlendirilmesi için yeni fırsatlar oluşturacağını kaydetti. Kültürel ve insani sektör, iki ülke arasındaki iş birliğinin gelişmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Belirtildiği gibi, Macaristan hükümeti, Hungaricum programı aracılığıyla Özbekistan'daki doktora öğrencileri için yıllık kontenjanları 170'e çıkarmaya karar verdi.

Aynı zamanda, yükseköğretim kurumlarının rektörlerinin ikinci Özbekistan-Macaristan forumunun yapılmasının fizibilitesine de dikkat çekildi.

Ayrıca, devlet başkanları güncel uluslararası ve bölgesel konularda ve çok taraflı yapılar çerçevesinde yoğun diyalogun devam etmesi ve karşılıklı desteğin sürdürülmesi konularını da ele aldılar.

ÖZBEKİSTAN VE MACARİSTAN ORTAK PROJELERİ FİNANSE ETMEK İÇİN BİR FON OLUŞTURACAKLAR

Özbekistan Devlet Başkanı Şevket Mirziyoyev'in Macaristan'ın önde gelen şirketleri ve bankalarının yöneticileriyle yaptığı görüşmenin neticesinde, Özbekistan ve Macaristan, öncelikli ortak projeleri finanse etmek için bir fon oluşturma konusunda anlaşmışlar. Özbekistan'da Macaristanlı şirketler için bir sanayi bölgesi kurulması kararlaştırıldı. Görüşmede ilaç, tarım, gıda endüstrisi, elektronik ve elektrik

mühendisliği, kimya, tekstil, deri ve otomotiv gibi alanlarda karşılıklı iş birliğinin ileriye dönük yönleri değerlendirildi.

Toplantıda, öncelikli projelerin finansmanı için ortak bir fon oluşturulacağı ve yakın zamanda çalışmalarına başlanacağı belirtildi. Ayrıca Macaristanlı şirketlere özel ayrı bir sanayi bölgesinin ayrılması ve gerekli tüm üretim altyapısının sağlanması da önerildi.

Özbekistan Cumhurbaşkanı'na göre, gelecekteki ortak projelerin uygulanması çerçevesinde, Macar ortakların bilimsel gelişmelere katkılarıyla, tasarım yeniliklerinin ve teknolojilerinin ilerletilmesi büyük bir sinerjik etki yaratacaktır. Özbekistan'ın bakanlık ve daire başkanlarına, başarılı ticari faaliyetlerin uygulanmasında Macaristanlı ortaklara mümkün olan tüm yardımı sağlamaları talimatı verildi.

Ayrıca, Özbek-Macaristan iş forumunun arifesinde, 1 milyar doların üzerinde yatırım, ticaret ve finans anlaşmaları imzalandığı da gelen bilgiler arasında.

ÖZBEKİSTAN ELEKTRİKLİ ARAÇ ÜRETİMİNİN GELİŞİMİNİ HIZLANDIRMAYI AMAÇLIYOR

UzA ajansının haberine göre, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, pazartesi günü Uzavtoprom projesinin sunumu sırasında elektrikli araç endüstrisinin gelişimini hızlandırma ve elektrikli araçların hizmetini genişletme talimatı verdi.

Cumhurbaşkanına göre, elektrikli otomobiller nüfusun günlük yaşamına hızla giriyor çünkü talep var, işletme maliyetleri daha az ve bu tür araçların bakımı daha ucuz. Şevket Mirziyoyev: "En önemlisi halkımız onlara öncelik veriyor. Bu nedenle halkı ucuz, modern elektrikli araçlarla donatmalıyız" dedi.

Aynı zamanda Devlet Başkanı, bu alanda deneyime sahip yabancı şirketlerle birlikte işletmelerin kurulması ve popüler elektrikli araç modellerinin üretiminin organize edilmesi talimatı da verdi. Özbekistan'daki elektrikli araçların üretimine özel önem verileceğini belirtti.

Elektrikli otomobiller için servis noktaları ağını genişletme görevi belirlendi. Özellikle önümüzdeki iki yıl içinde otoparklara, benzin istasyonlarına ve otoyollara iki bin şarj istasyonu kurulacak.

Ayrıca, uzman yetiştirmenin sektör için önemi vurgulandı. Çin, Almanya, ABD, Güney Kore ve diğer ülkelerdeki öğretmen ve uzmanların niteliklerini geliştirmek için Torino Politeknik Üniversitesi'nde elektrikli araçlar için bilimsel bir laboratuvar düzenlemesi hususunda planlar sunuldu.

Özbekistan'ın 2022-2026 dönemi için kalkınma stratejisinde,

elektrikli otomobil üretimi de dâhil olmak üzere "yeşil" ekonomiye geçiş hedefleri belirlenmiştir. Bu yıl şubat ayında yapılan toplantıda Devlet başkanı bu yönde somut görevler verdi. Bugün Taşkent'te 20 adet Çin yapımı elektrikli otobüs yolculara düzenli güzergâhlarda hizmet veriyor. Önümüzdeki yıl başkente 200, Semerkant'a 100 elektrikli otobüs daha getirilmesi planlanıyor.

Özbekistan Devlet İstatistik Komitesi'ne göre, 2022 yılının sekiz ayında yurt dışından Özbekistan'a 1.499 elektrikli otomobil ithal edildi. Bu yıl, ilgili 2021 dönemine kıyasla elektrikli otomobil ithalatı 1.003 adet arttı. Bu yılın Ocak-Ağustos döneminde Özbekistan en fazla elektrikli otomobilleri Çin (1,3 bin), Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) (110), Almanya (34), Hong Kong (30) ve diğer ülkelerden (19) ithal etmiştir.

ÖZBEKİSTAN, ÇİN'DEN ORTA ASYA'YA GÜMRÜK GEÇİŞ SÜREÇLERİNİ KOLAYLAŞTIRMA ÖNERİSİ SUNDU

Podrobno.uz basın servisinin haberine göre, Özbekistan Ulaştırma Bakanı İlhom Mahkamov, Tacikistan'da düzenlenen uluslararası konferansta yaptığı konuşmada bir dizi inisiyatifi gündeme getirdi. Konuşmasında, Çin'den yeni bir ulaşım koridoru başlatmanın yanı sıra Orta Asya'daki gümrük kontrol noktalarından mal geçiş süreçlerinin basitleştirilmesini önerdi. Özbekistan Ulaştırma Bakanı İlhom Mahkamov, "Mevcut zor durumda, geleneksel malların teslimat zinciri ciddi şekilde bozuldu ve bazı yönlerde yetersiz kaldı, yeni lojistik yöntemler

yaratmak modern çağın bir gereğidir" dedi. İlhom Mahkamov, "Çin-Kırgızistan-Tacikistan - Özbekistan - Türkmenistan - İran - Türkiye - Avrupa" çok yönlü bir nakliye ve lojistik koridorunun oluşturulmasını önerdi. Bu girişimin uygulanabilmesi için her bir tarafın koordineli bir şekilde hareket etmesi ve buna bağlı olarak katılımcı ülkelerden daimi bir çalışma grubu oluşturulması ve ilk toplantısının Taşkent'te yapılması gerekmektedir. Bakan, uluslararası kargo taşımacılığı sürecine dijital teknolojilerin dâhil edilmesinin günümüzün gerekli ve önemli bir gereksinimi olduğunu da sözlerine ekledi. Özbekistan, ulaşım alanında yenilikçi yöntemleri desteklemektedir. Bugün Özbekistan ve Türkiye elektronik sistem "E-İZİN"i test etmeye başladı. Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'da E-TIR e-kitaplarının kullanımı tamamen başlatılmıştır. Bu bağlamda Taşkent, dijital teknolojilerin ulaşım girişinin türlerinin ve coğrafyasının daha da genişletilmesini savunuyor. İlhom Mahkamov ayrıca uluslararası yük taşımacılığı sürecinde sınır noktalarını geçme ve vize alma sürecini basitleştirmeyi, ücret ve ücretleri optimize etmeyi ve azaltmayı önerdi.

RUSYA'DAN ÖZBEKİSTAN'A TURİST AKINININ ARTMASI BEKLENİYOR

Podrobno.uz bilgi servisi tarafından, ülkenin Turizm ve Kültür Bakanlığı'nın bilgilerine dayanarak yaptığı açıklamaya göre, Özbekistan'a Kasım ayının sonuna doğru Rusya'dan çok sayıda turist gelmesi bekleniyor.

Özbekistan Turizm ve Kültürel Miras Bakanlığı Yatırım ve Turizm Altyapı Geliştirme Dairesi Başkan Yardımcısı Abrorhujja Munovarov'a göre, bu yılın ilk dokuz ayında Rusya'dan 400.000'den fazla turist Özbekistan'a geldi. Kış sezonu için tatil ve misafirhanelerde önceden rezervasyon yaptıran Rusyalı turistlerin Kasım ayında büyük bir akını bekleniyor. Munovarov'a göre, Türkiye, İtalya ve Japonya'dan gelen turist akışı gözle görülür şekilde artıyor. Yıl sonuna kadar toplam turist sayısının 4,5 milyon kişiye yükseleceği varsayımları mevcut. Ayrıca, bu yılın ilk 9 ayında Özbekistan'ı 3,6 milyon turist ziyaret etti. Turist sayısı bakımından birinci sırada Kazakistan, ikinci sırada Kırgızistan ve Tacikistan yer alıyor.

ORTA ASYA'NIN İLK METAL ISIL İŞLEM TESİSİ ÖZBEKİSTAN'DA AÇILDI

Özbekistan Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı basın servisinin haberine göre, Uzungwoo ortak girişimiyle Özbekistan'ın Fergana bölgesindeki Orta Asya'daki tek metal ısıl işlem atölyesi 10 milyon dolarlık bir proje bedeli karşılığında hizmete girmiştir.

Fabrikada üretilen parçalar, Özbekistan'da üretilen Tracker ve Onix otomobillerinin bazı bileşenlerinin yerleştirilmesine olanak sağlıyor. Fabrika tamamen otomatiktir. Schuler, Prima Power, Benteler, Aotto gibi önde gelen üreticilerin metal kesme, sıcak presleme ve lazer kesim ekipmanlarıyla donatılmıştır.

Yeni hattın piyasaya sürülmesi sonucunda 120 yeni istihdam alanı oluşacak ve işletmenin yıllık üretimi 95 milyon dolara ulaşacak. Demir işleme hattının kendi kapasitesi, yılda 19 milyon dolar değerinde 2,4 milyon adet parça üretilmesini mümkün kılmaktadır.

Yeni teknolojik süreç aynı zamanda Tracker ve Onix otomobiller için 20 tip parçanın yerleştirilmesine de olanak sağlıyor. 2012 yılında kuruluşundan bu yana, Uzungwoo şirketi yaklaşık 60 milyon dolar yatırım yaptı.

Ayrıca, Özbekistan otomotiv sektöründe güçlü bir konuma sahip olan firma, 10 yıldır büyük ve orta boy otomobiller için 300'den fazla çeşitte damgalı ve kaynaklı parça üretiyor. Şirkette 900 uzman istihdam edilmektedir.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN,

Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek KULMIRZAYEV

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Nasuh USLU

Editör: Prof. Dr. Nasuh USLU

Sayfa Tasarımı: Özlem GÜL

Yayına Hazırlayanlar:

Maksat ACIKAN uulu, Zalina ADOBAŞEVA, Özlem GÜL

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov
Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça,
İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:
orasam.manas.edu.kg

Bizi ayrıca Facebook, Instagram,
Twitter'dan da takip edebilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994

orasammanas